

بالادستی به درستی ترسیم شوند، و اگر نه اسناد پایین دست نمی توانند به صورت کلان، کشور را تحت تاثیر قرار دهند. اما متأسفانه سندهای این چنینی وجود ندارد. هیچ کس هم به همان سندهایی که تصویب شده است التزام ندارد تا بر سیم به سندهای جدید! برنامه ریزی ما ابتدا باید از سطح ملی شروع شود بعد در سطح مناطق، شهرستان و شهرها ادامه پیدا کند و سندهای جامع و عملیاتی داشته باشد، یک شهر دار چگونه و با چه انرژی می تواند با این حجم فعالیت، بر مسئولین کشور تاثیر گذار باشد؟ من اگر بتوانم همین پروژه ها را به اتمام برسانم کار بزرگی انجام داده ام.

همکاری نکردن دستگاه ها!

حرف های شما کاملاً درست و منطقی است، اما در شهری که سند توسعه و مدیریت آن ۷ سال به علت مشخص نبودن یک خطر رها شده است اجرایی نیست؛ بعد از جدایی بخش طریقه از بخش مرکزی شهر مشهد، از ۷ سال پیش تاکنون هر چه تلاش کردیم نتوانستیم با مسئولان آن جا کنار بیاییم؛ خواهش، التماس، مشارکت و... هیچ یک پاسخگو نبود! حتی به اندازه ذره ای به این طرح که در شورای عالی شهرسازی تصویب شده، عمل نشده است و بدتر این که این طرح متولی ندارد!

دست های خالی!

برنامه ریزی مشهد کاملاً مشخص است و طرح و اندیشه های عالی در آن گنجانده شده است و حاضریم در فرصتی مناسب آن را با جزئیات برایتان شرح دهیم. این طور نیست که هر کار بخواهد بتواند انجام دهد، تمام سطوح ساخت و سازها و خدمات و افقی که برای آینده مشهد در نظر گرفته ایم در این طرح آمده است اما دست ما برای انجام بعضی کارها خالی است. شما می گوید موزه دفاع مقدس ایجاد کنیم در حالی که مدت ها برای دریافت زمین آن تلاش بی فایده صورت گرفته است و اگر هم این زمین تخصیص داده شود با کدام بودجه موزه را احداث کنیم؟ ۱۸ سال پیش زمینی را برای احداث کتابخانه مرکزی مشهد تخصیص دادیم ولی هنوز هم راه اندازی نشده است و الان کارشناسان اصرار دارند که این ساختمان با آیین نامه های قدیمی ساخته شده و مقاوم نیست، باید تخریب و دوباره بازسازی شود. در حوزه مطالعه، برنامه ریزی و اجرا هیچ کس یار و همراه ما نیست! درست است که ما به مطلوب ۱۰۰ درصد نمی رسیم اما چون آن حد نمی رسیم باید از ۵۰ درصد هم صرف نظر کنیم!

چرا اتفاقاتی که در گذشته در اطراف حرم مطهر رخ می داد را فاجعه نمی گوید؟

چرا هتل های ۵ ستاره تسهیلات می گیرند ولی مسکن ارزان قیمت نه؟!؟

در مورد مسکن ارزان قیمت هم حرف شما کاملاً صحیح است و بنا نیست همه افراد با سطح اقتصادی مختلف در نزدیک ترین مکان ها به حرم مطهر اسکان پیدا کنند، اما ایراد اساسی که تنها شهرداری هم در آن مقصر نیست، تسهیلاتی است که باید این پروژه ها دریافت کنند. چرا باید هتل های ۵ ستاره از دولت و بانک ها تسهیلات دریافت کنند در حالی که مسکن ارزان قیمت به این تسهیلات نیازمندتر است؟

کسی حاضر به ساخت مسکن ارزان قیمت نیست!

مهندس پژمان: شما ارزیابی از مسکن ارزان قیمت در سایر نقاط کشور دارید؟ الان در تمام کشور عموماً زمین و پروانه رایگان با وام های مناسب می دهند ولی کسی حاضر به ساخت مسکن ارزان قیمت نیست. شما یکی از ارکان توسعه صنعت گردشگری و سفر را نادیده می گیرید. ۷۰ درصد اقتصاد شهر مشهد، خدمات به گردشگران است و به عنوان مرکز تبادلات اقتصادی در منطقه است، به استان های خراسان شمالی، خراسان جنوبی، گلستان، سیستان و کشور افغانستان خدمات بازگانی و تجاری می دهیم. همه این موارد نیاز به ایجاد زیرساخت های مناسب ارتباطات و اقامت دارد.

برای مشهد سند کلان بالادستی وجود ندارد
برای نگاه ملی و کلان، باید اسناد

کسی بر نمی آید.
نقش مهم کارفرما در پروژه های معماری

در مورد معماری فقط اشاره ای داشته باشیم؛ آن چه شما در مورد توان و ظرفیت و نوع نگاه مهندسان معماری ما گفتید کاملاً درست است. اما در این پروژه ها، کارفرما بسیار موثر است، به ویژه زمانی که کارفرما خیلی بزرگ است، به شرط آن که تمرکز لازم را بر روی آن داشته باشیم و بر روی خواسته هایمان پافشاری کنیم. اگر پروژه را واگذار کنیم که خود مهندسان مطابق خواست خودشان پیش ببرند هرگز به مقصودمان نمی رسیم. تنها زمانی می توانیم معماری عصر انقلاب اسلامی داشته باشیم که کارفرما بر اساس ضوابط مشخص بر روی پروژه پافشاری کند. عصر امروز معماری خاص خودش و مصالح جدیدی می طلبد، اگر قرار است سبک سنتی را حفظ کنیم به معنی استفاده از آجر سفال نیست ولی مصالح و معماری باید هویت مخصوص خودش را داشته باشد، باید با مصالح جدید و معماری اصیل، حرف نو و تازه زد. اگر در پروژه های بزرگ و مهم مانند پروژه هایی که شهرداری مشهد در حال انجام آن است، بر روی نوع و شکل ساخت و مصالح به کار رفته دقت کافی شود، برای پروژه های کوچک تر به عنوان یک الگو قرار می گیرد. یعنی کسانی هم که به دنبال بناهای مدرن هستند، این پروژه مدرن ولی با هویت معماری انقلاب اسلامی را می بینند و مشابه سازی می کنند.

البته نگاه آن ها کاملاً تجاری و غربی است. اشکال ما به این طرح همین است که نگاه درستی به این موضوع وجود ندارد، تنها بناهای کوچک و فرسوده تبدیل به ساختمان های بزرگ تر و مدرن شده اند، بدون اینکه نگاه جامع و کلانی به این موضوع وجود داشته باشد. این اشکال فراتر از شهرداری است و باید یک طرح جامع و ملی برای آن تدوین شود. در طرح جامع مکه ۲۰۲۰، کل بافت تخریب می شود با طراحی، برنامه ریزی و ضوابط مشخص، تمام طرح بصورت جامع اجرا می شود، بدون این که اجازه بدهند کسی خارج از این طرح عمل کند. خروجی این کار یک شهر یک دست و جامع می شود. نقدهای فراوانی به این طرح وجود دارد ولی اصل برنامه ریزی و اجرای آن بسیار دقیق است. اگر این نگاه جامع وجود داشته باشد، کاربری های مورد نیاز از اقامتی، تجاری، خدماتی و البته کاربری های فرهنگی در آن لحاظ خواهد شد. برای تبدیل شدن به نماد تمدن نوین اسلامی نباید همه چیز را معطوف به حرم کرد، به عنوان مثال اگر جمهوری اسلامی بخواهد در یک موزه دفاع مقدس، اتفاقاتی را که در این ۸ سال رخ داده است نمایش دهد، آیا نباید این موزه با این طرح هماهنگ باشد و از ظرفیت زیارت امام رضا (ع) برای آن استفاده کند؟ یا اگر بخواهد انقلاب اسلامی را برای گردشگران ترویج کند نباید این جامه ریزی برای این کار داشته باشد؟ اگر بخواهد یک سبک زندگی را ارائه کند نباید تمرکز این کار در مشهد باشد؟ تمام نیازها و کاربری هایی که با این نگاه وجود دارد باید در این طرح ملی دیده شود. البته باید از حیث شهرسازی و معماری هم مطابق همین طرح جامع باشد. نگاه جزئی به این طرح باعث می شود تا ما فقط کاربری زمین ها را مشخص و اعلام کنیم از چه مواد و مصالحی برای این بنا استفاده نشود و هر کس مطابق خواست و سلیقه خودش آن را احداث کند.

چرا فاجعه؟!؟

انتظار ما حرکت به سمت چنین تصویری از مشهد است اما آن چه باعث شده این اتفاقات را یک فاجعه بنامیم این است که به خاطر نبود استانداردهای کافی و مشخص، هر کس با سلیقه شخصی دست به ساخت و ساز می زند و این اتفاقات در آینده قابل جبران نیست زیرا دوباره نمی توان تمام این ساختمان ها را تخریب کرد. این فرصت تاریخی که به همت شما شروع شده است و می تواند با سبک خاص معماری و برنامه ریزی دقیق به یک الگو تبدیل شود، از دست می رود و برای جبران کاری از دست